בן־אלישר היה שותף סוד

עדיף כלים מהירה

העתונאים, בפקידולוגים שלהם, מתארים את מי שהיה שגריר ישראל בצרפת, ד"ר אליהו בן אלישר ז"ל, כאיש יחסי מובהק שהתעניק בדעות נציות. זאת, תוך איזשהו ביקורתנות־המרשה לל "המכסחי אופלה": "בעם הראשונה מפקידה מהי שלה יהודית את יחי היהודים ומכניסה אותם לגיטאות. ההסכם יוביל לאלימות ולשפיכות־ דמים, והוי שלב מתקים מתוכנית השלבים של ערפאת לחסל את ישראל" – אמר. יהודי הקהל, העתונאי האב שיף כתב עליו, כי בכניע המדינה הוא היה אחד האנשים המלכתיים ביותר. שתי האמירות נכונות.

היתה לי היכרות טובה מאוד עם בן אלישר מאז היותו רזה "יותר" ואחר כך מזכיר־כנסת ובמיוחד כאשר כיהן כמנכ"ל משרד ראש הממ־ שלה.

כאשר התמנתי להשתתף בתוכנית "חיים שכאלה" עם נתן שרנסקי, סירבתי לבקשה בהס־ בירתי כי אץ לי מה שאני אמנה לספר אין סעם לדבר בלי לנקוב בשמות, ואמור שאחר האישים שהיה שותף סוד לאחד המבצעים שתובכנו לשתדו־ של שרנסקי, והא עדיין עובד מדינה בכיר – עדיפה השתיקה. עכשיו שהוא נפטר אפשר לספר את סיפור המעשה שלא היה.

אירועי בביתי בלונדון את אביטל שרנסקי תתי ואחיה מיכאל ז"ל במשך כשבועיים. נתקר־ מה זו נסתפיר עמוק לכאובה של המשפחה ותוסר האונים מול נוקשות המשטר בבריה"מ. בשובי לישראל הצעתי לחברים טובים לבחון דרך אחרת בשיג ושיה עם הרוסים, דובר על חטיפת שלושה שגרירים רוסים בשלוש בירות בו זמנית כעבודה עצמאית. ומיבורים עברתי לבריטה מעשית באמצעות אישיות. אוסטרלית יהודית שהיה לה את כל הכלים לבצע את הפעולה הזאת. "יאמר מיד שהוא לא היה מל"ז צדיקים ויהים הוא בי"מגניה", אך היה מוכן לכל מעשה ודיג למען יהודים. היתה הבעייה הכספית שכן, בעוד כל הבריחים נעשים רעיונות שונים והלו קרמים עור וגידים, שיכנע אחד הרבנים, מחשר כי הרבנים הציונים שהיה במוד הענין, כי צדיק לבחור באופציות אחרות. למיטב זכרוני, באותם ימים עלתה איזו תקוה כי נתן שרנסקי יעודד מכלאו.

אחד המיוחדים בכל אחד מהמלכים שתוב־ נתו, היה בעל קשרים מיוחדים עם אליהו בן־אלי־ שר ז"ל והא מצא לנכון ולחובה לעדכן אותו בכל עניין ודבר.

בן־אלישר היה שומע, מודיע וניתן היה לומר רשם כי הוא מרוצה מהיעודנות, אך לא עידב עצמו בשום שלב.

באיזשהו מקום חשוחי כי הוא מעדכן גורמים רשמיים בכל הפרטים שאני מטפל לו – אלא שבאותם ימים בשוואדנלין בדמי עבד שעות נר סמוך, לא היה אכיכות לי מהאפשרות הזאת. בצד הארגוני והמעשי הכל כבר היה מוכן ונמצאה גם התרומה הדרושה, אלא, כאמור, דעת־הורה זו דעת־הורה והכל נפסק באותו.

איש סוד היה בן־אלישר ז"ל, בעל חוש הומור ותענוג היה לי לדבר אתו באידיש. אין ספק כי הוא יכול היה להרים עוד רבות לפוליטיקה הי־ שראלית, גם מצד היותו איש ישר ודוגל מכנפר לציות לצרכים אישיים.

אין בהם סוכאה, דהיינו הירה וכובבים שנבראו ביום הרביעי, אין תורת קבלת סוכאה לכלים הנ־ עשים מבריאה זו. ומכו לעניין הנבראים בחמישי, רהיינו דגים ועופות הפושה כלים מעצמותיהם - או מעפרותיהם – מחזירים.

ובכל זאת שואל הגר"י אדלשטיין שכמא יגזרו עליהם סוכאה מדרבנן מחמת דדמי לכלכי הדם (ואפשים עלולים לשפוך) ופסיקתו היא שאין לחדש גזירות שלא הזכירו בדברי חז"ל ומכילא תפילה לאביהן שבשמים בלב שהר, מצוה־תוס־ סות הלב של העומרים, והו הוסר צניעות. נכדתו של הסבא מקלם זצ"ל. שלוש פעמים ביום היא התפללה, אך לא בזה היתה גדולתה, אלא שאיש לא ראה אותה מתפללת. התפללה אך כלא ראים, כיום נוכל לפגוש בנות העומדות במקום מסוכי ומתפללות. עם כל המעלות שבר־ כך – הצניעות חסרה כאן.

וכאן באה הסיומת המפתיעה של פרק זה "כל גדולי ישראל אסרו להשתמש במבשיר המרשה דמתקרי וידאו, ודבינו מרן הגר"ש אלישיב שליט"א אינו בא להתיחות שעומדים על החלטה ומסקלים בווידאו".

"טוב לי ככה גם אם אשאר אלמנה צעירה"

מחצרות אדמו"רים וחסידים

מוקדש לאחותי האהובה ברכה.

אחרי שלמד שש שנים בישיבת ואלוז'ין אצל הנצי"ב והיה כבר לשם דבר במרכזי התורה בלי־ טא, נסע רבי אריסר זלמן מלצר זצ"ל בשנת תר"ן ללמוד בראוין, בחצת אמותיו של מרן בעל ה"חז־ פץ חיים". כעבור שנה, בשנת תרנ"א, הגלו לה־ ציע לו שידוכים. רבי חיים סולובייציק זצ"ל, הציע אותו לחתן עבור בתו אחרת בשיג ושיה עם הרוסים, דובר על חטיפת שלושה שגרירים רוסים בשלוש בירות בו זמנית כעבודה עצמאית. ומיבורים עברתי לבריטה מעשית באמצעות אישיות. אוסטרלית יהודית שהיה לה את כל הכלים לבצע את הפעולה הזאת. "יאמר מיד שהוא לא היה מל"ז צדיקים ויהים הוא בי"מגניה", אך היה מוכן לכל מעשה ודיג למען יהודים. היתה הבעייה הכספית שכן, בעוד כל הבריחים נעשים רעיונות שונים והלו קרמים עור וגידים, שיכנע אחד הרבנים, מחשר כי הרבנים הציונים שהיה במוד הענין, כי צדיק לבחור באופציות אחרות. למיטב זכרוני, באותם ימים עלתה איזו תקוה כי נתן שרנסקי יעודד מכלאו.

אחד המיוחדים בכל אחד מהמלכים שתוב־ נתו, היה בעל קשרים מיוחדים עם אליהו בן־אלי־ שר ז"ל והא מצא לנכון ולחובה לעדכן אותו בכל עניין ודבר.

בן־אלישר היה שומע, מודיע וניתן היה לומר רשם כי הוא מרוצה מהיעודנות, אך לא עידב עצמו בשום שלב.

באיזשהו מקום חשוחי כי הוא מעדכן גורמים רשמיים בכל הפרטים שאני מטפל לו – אלא שבאותם ימים בשוואדנלין בדמי עבד שעות נר סמוך, לא היה אכיכות לי מהאפשרות הזאת. בצד הארגוני והמעשי הכל כבר היה מוכן ונמצאה גם התרומה הדרושה, אלא, כאמור, דעת־הורה זו דעת־הורה והכל נפסק באותו.

איש סוד היה בן־אלישר ז"ל, בעל חוש הומור ותענוג היה לי לדבר אתו באידיש. אין ספק כי הוא יכול היה להרים עוד רבות לפוליטיקה הי־ שראלית, גם מצד היותו איש ישר ודוגל מכנפר לציות לצרכים אישיים.

בקיבץ תורני־הלכתי "מבקשי תורה" (בערי־ כת רמ"ב שלום אליעזר רוזר) מתפרסמים פסקים, תשובות והנהגות של גדולי הפוסקים בדורנו. בדרך כלל כל קיבץ מתייחר בנושא אחד ספצי־ פי. כך, למשל, יצאו כבר לאור ארבע חוברות שעסקו בעניני שידוכין ונשואין. בקיבץ תמו תש"ס, רן הגר"י אדלשטיין שליט"א, דקה של רמת השרון, בשאלה לגבי דינם של כלים שנע־ שו מארמת הדגה או המארגים האם הם מקבלים סוכאה או לא.

ובלשונו: "יש להסתפק מה דינם של כלים אלו שעשאם מהתחלה שנלקח משם לעניין קבלת סוכאה, כגון שניבל מעפר הירה ועשה כלי חרס או כלי מתכת מברזל או נחושת שקנבאו משם, ושאלה זו נוגעת לא רק בזמן שנוהגים קדרנות או אכילת תרומה בסוחרה. אלא אפילו בזמן הזה, היא שייכת הלכה למעשה. כגון לעניין מקוואות, דקיימא לן אם המשיך את המים אל המקוואה על־ ידי דבר המקבל סוכאה – נפסל המקוה, וכמו שנפסקה ההלכה ביורה דעה סימן ר"א סעיף ס"ח, וכן שייכת השאלה לעניין יורה דעה סימן ק"צ סעיף י', שכתם שנמצא על דבר שאינו מקבל טר־ מאה לא נזרו עליה. ומעתה יש לחקור, מה דינו של כלי העשוי מחומר של הירה או כוכבי לכת, לעניין מקוואות או כתמים".

בהמשכו על משנה מפורשת במסכת כלים (פרק י"ו משנה י"ד) הנבראים ברביעי ובחמישי רשומה של טיפולים.

בני משפחת ר' שרגא פייבל פרנק שלחותו על חשבונם להבראה ביער אדרנים, אך עם זאת הת־ לבטו קשות בשאלה, היש לבטל את השידוך עם רבי אריסר זלמן או לא. באין לה אב, נמנו ויגמרו שהכלה התומה עצמה תחליט בעניין שלה.

הכלה המאורסת בילה הינרא וילכה אל הרופא שמיפל בדבי אריסר זלמן ושאלה אותו היש תק־ כוכתוב: "נקיא לנערה ונשאלה את פיה".

הכלה המאורסת בילה הינרא וילכה אל הרופא שמיפל בדבי אריסר זלמן ושאלה אותו היש תק־ וה שהוא יוכה לשותת שנה אחת. לאחר שעיין שוב ושוב בפרטי המחלה ומצבו הנוכחי של רבי אריסר זלמן, השיב לה הרופא בחיוב. מיד חזרה הנערה בילה הינרא אל בית אמה עם הבשורה הטוב לב שבמקום טוב לו גם אם אשאר אמי כך אלמנה צעירה, ובלבד שאזכה שנה אחת לשמש תלמיד־חכם כמותו.

בכל זאת כדי להיות בטוחה בהחלטתה נסעה הכלה אל מרן בעל ה"חפץ חיים" לזאדין ושאלה בעצתו. הוא האזין בסבר פנים יפות לשאלתה והשיב בסנגון האופייני לו: "יש אנשים המתברכים מש־ מים בבריות גופא, ויש שתוקה"ם מחזק אתם באי־ ריכות ימים".

סוף דבר היה שמקץ שנה אחת הבריא רבי אריסר זלמן ממחלתו לחלוטין, והעיתו זכתה להיות נהדרבעיתו עד יומו האחרון.

בספרו "מרביצי תורה ומרבי" מביא המסר הנדיר אדרתי־מוסקי את הסיפור הזה, אך אין הוא מתעכב לספר, כי כל ליבא הלמדנית והמר־ סנית נרעשה או מהחלטתה של בילה הינרא להינשא לרבי אריסר זלמן אפילו לשנה אחת ולהינשא לאחרית אלמנה ובלבד שבמשך שנה יהיה לה את הזכות לשמש תלמיד־חכם שכמותו.

"שאין לעולם ולשמחה"

כ"ק מרן אדמו"ר מקלויזנבורג־צאנז זי"ע, עודד רבות על כך שאין לנו לעולם ולשמחה בכור־ תל המציבי כל זמן שעיר האלוקים מתשפלת עד שאול תחתיה.

וכך אמר האדמו"ר זצוק"ל: "בעזותינו הר־ בים ישנם מאנשי הדרנו זה הרכם כסל למו, שמי תקנתם ושמחים בפה שרואים שידיים המצלים, אבנים חידות ותרוכות, למרות שאי־ נם זוכים להשיג את אור הקדושה. וכבר מילתי אמורה נגד אלו השמחים ועושים ויקרוכים אצל שכונתנם לשם שמים, אבל אני לכשעצמי תמה לי, כי איך יגיל וישמח בראותו את החורבן לנגד עיניו, הלא תראב כל לב לראות את בית ה' שרוף באש והומות העולם מרקדים בהילולו, והרע ושמ־ עאל המסאים ימש"ו עומדים שם עם עבודה זרה שלהם, ואיך יתנהו לבו לרקוד ולשמוח. מכך ראוים איך שנלקח הדעת שאינו מרגיש מרידות והזוהבי. (בעת סעודה שלישית, פרשת עקב שנת תש"ם, ודברים רומים אמר גם בדרשה ביום א' דסליחות תשכ"ח).

גיסו, משה שאול הכהן זילבשטיין בימים אלה, נמנע מללכת לכותל המערבי מאז הוא שר חרד ב־1967. כשאלתי אותו על מורות הנהג־ תו, השיב לי, כי אין הוא מסוגל לעמוד נפשית מול צער המתרבן ועיניו הבטעבעו.

מעולם לא יצא את ארץ־ישראל כדי לא לזהר נתק מקרושתה ושום התירים לא שיכבנו אותו לסטות מהחלטתו זו. משייחי נקיי הדעת שבירד־ שלים היה. יהי זכרו ברוך.